

נורטמן (צפוני) שמואל ("שמואליק")
0017009

בן לאה ונוח

נולד ב- 1921

התגייס לצה"ל ב- 28.5.1948

שרת בגדוד 24, חטיבת "כרמלי"

נפל ב- ג' סיוון תש"ח 10.6.1948

במערכה על סג'רה.

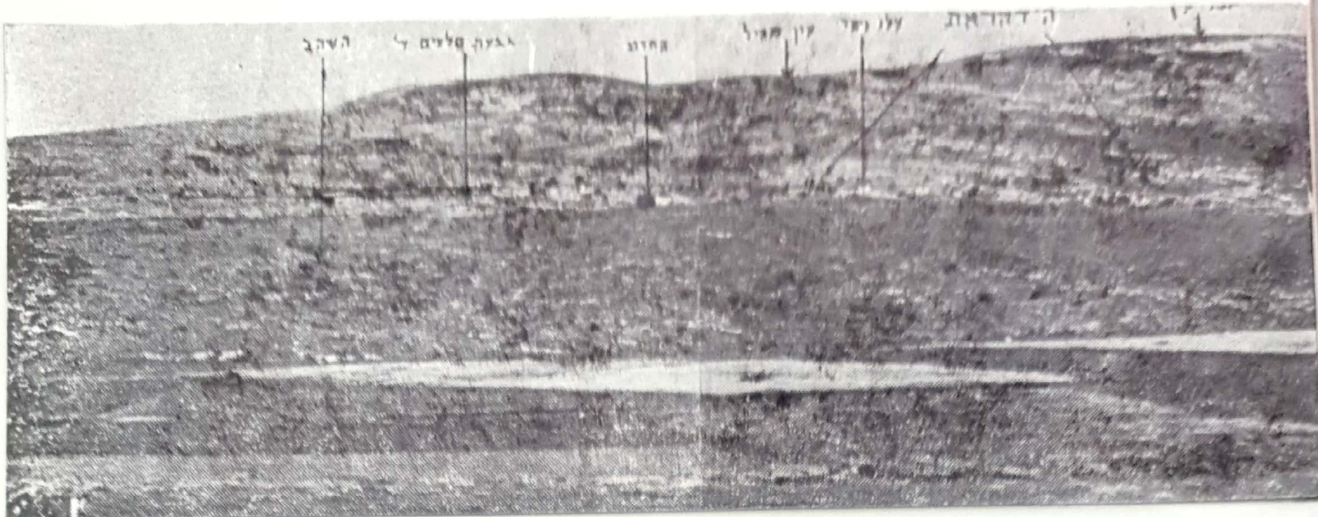

נורטמן שמואל,

בן לאה ונוח, נולד ביום כ"ד באב תרפ"א (28.8.1921) בעיר סוסנוביץ, פולין למשפחה אמידה. הוא שאף להשכלה גבוהה וסיים את בית-הספר התיכון בהיותו בן 18, כאשר פרצה המלחמה ועקרה אותו ממקומו. הוא הצליח לעבור בחשאי את הגבול הרוסי, ואולם שם הוחזק במחנות-עבודה והשתחרר רק עם הצטרפותו לצבא אנדרס, אחרי הסכם סטלין-שיקורסקי. עם הצבא האנטישמי הזה הגיע לארץ בשנת 1942, ערק על נשקו והתגייס מיד לנוטרות, בה שירת למעלה מחמש שנים. רק בסוף 1947 פשט את המדים, עבר לחיים אזרחיים ועבד בנאפ"י (השקם) במחנה צבאי בריטי, ואת עמדתו ניצל לקניית נשק ותחמושת בכמויות גדולות לטובת ה"הגנה".

שמואל-יעקב היה פעיל ב"הגנה" והשתתף בפעולות קרביות רבות עוד לפני התגייסותו לצה"ל. היה בין מלווי השיירות ובין השומרים על הנקודות המבודדות. לאחר שהתגייס לצבא, הוצע לו תפקיד בעורף, כגמול על שירותיו הרבים, והוא עמד על הצטרפותו ליחידה קרבית. הוצב בחטיבת "כרמלי", צורף אל מגיני סג'רה, ושם נפל ביום ג' בסיוון תש"ח (10.6.1948). הובא למנוחת-עולמים בבית-הקברות הצבאי בעפולה.

רקע לקרב שבו נפל שמואל ז"ל

לפעולה זו גויסו נוסף על אנשי הגדוד, יחידות מישובי הגליל-התחתון ומשקי עמק-הירדן ומעט גם מעמק-יזרעאל. בשעות אחה"צ רוכזו האנשים בבסיסי היציאה. הם אורגנו במחלקותיהם ולכל אחד הוקצה תפקידו המיוחד. מיד לאחר כך הוסעו המכוניות לעמדות ההערכות. לא את כולם הלם החגור, והתחמושת לא הספיקה. חלק מן האנשים לא התאים מבחינת הגיל לפעולה מסוג זה, וביחוד ירודה היתה רמת אימוניהם. ההתקפה התפתחה במהירות למעלות השחר.

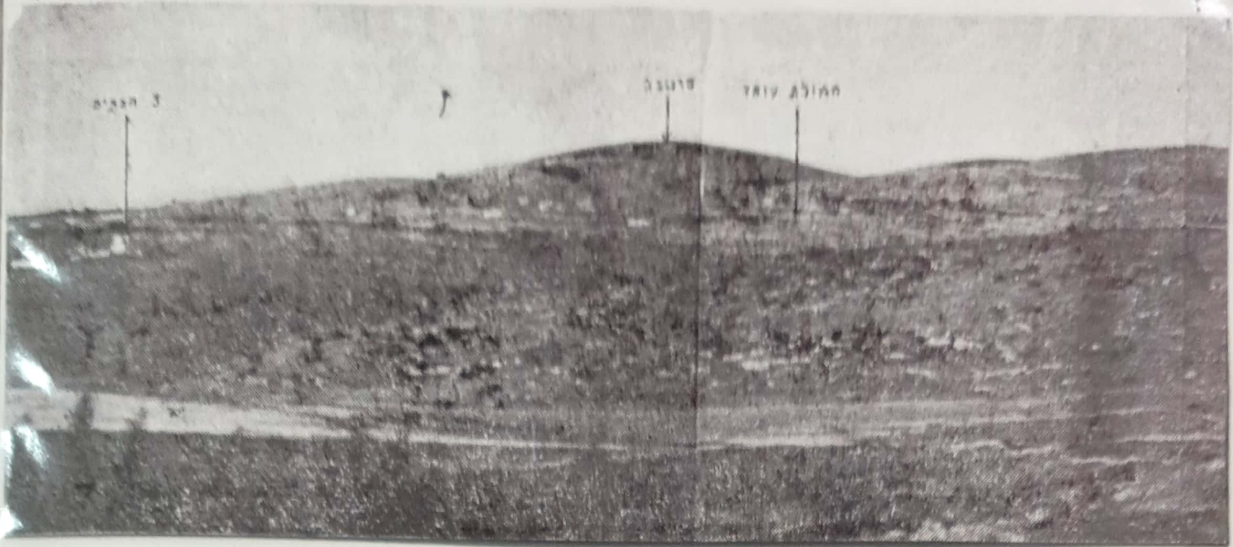
תוך הסתערות עזה נכבש הכפר הערבי סג'רה ע"י שתי מחלקות. שרידי כוחות האויב נמלטו, בהניחם בכפר עשרות הרוגים.

הכוחות, שתקפו את שבת הובח, הצליחו אף הם להפתיע את הערבים. רבים נפגעו בעודם על יצועם, ורבים נמלטו לעבר נצרת ודבוריה, ואלו בכוחותינו לא היו נפגעים כלל. כוחותינו, שריתקו את לוביה, פעלו מגבעותיה הצפוניות של סג'רה. חסמו במכתה ומרגמת 3" את מורדות הכפר הגדול ומנעו את הכוחות הרבים שבו מלחוש לעזרת הערבים הנתקפים בסג'רה.

בשעה 8.00 לערך התפתחה התקפת-נגד גדולה של האויב, שבאה מכיוון כפר-כנה וטורען נגד כוחותינו אשר החזיקו בסג'רה הערבית. האויב, שהיה עדיף בכוח האדם, והיה לו יתרון בהחזקת המשלטים המרובים בסביבה, הדף את כוחותינו מן המשלטים לאחר קרב ממושך ואכזרי. היחידות שלנו נסוגו אל המשלטים המזרחיים של הכפר ומשם המשיכו לרתק באשם את כוחות האויב.

הכפר נהפך לשטח-הפקר הנתון באש משני הצדדים. עם לילה נסוגו כוחות האויב וחזרו לנקודות-מוצאם ואלו יחידותינו שבו והחזיקו בשטחים שנשמטו קודם מידיהם. כיבוש סג'רה הערבית נהפך לעובדה מוגמרת. יחידות-אויב, כניסו לצאת מלוביה בכיוון לסג'רה, נתקלו באש חזקה של מחלקת החסימה ויצאו באבידות רבות. לאחר כמה נסיונות שנכשלו חזרו לכפר וצלפו מעמדותיהם הקיצוניות לעבר המושבה ועמדות המחלקת.

לא כן התפתחו הדברים בגזרת הובחים. עם השגת משימת-הפשיטה, תקיפת בתי ה"דהראת", ניתנו הוראות באלחוש ליחידות לסגת מן השטח. מאוחר שלא היתה כל תכלית להתחזק בשטחים אלה שאינם נוחים להתגוננות האויב יכול היה לרכו בהם כוחות עדיפים.

ביחס לשבט ערב-א-זבח נתקיים בנו הפסוק: „זכור את אשר עשה לך עמלק וגו'...“ על הסיפא שלו ומשמעותו הברורה. אותו חשבון נוקב ומר עוד מימים קודמים, למן ימי סג'רה ומסחה הראשונים, דרך שנות המאורעות עד למלחמת-השחרור, כשהדבר הגיע לשיאו ברצח השבעה מבית-קשת. בצד פרעון חובי-הדמים עמד השיקול ההגיוני הפשוט — הבטחת עורף החזית לקראת הפלישה המתקרבת. פעולה זו השיגה את מטרתה במחיר כבד. בד בבד עד אותה פשיטה נכבשה סג'רה הערבית. רק לאחר הקרבות הגדולים בסג'רה, חדש וחדשיים אח"כ, יכולנו לחוש את מלוא-הערך של כיבוש הכפר הערבי. אין ספק שלולא היא, כי עתה נשתנו פני המערכה.

לאחר שאובטח הקו המזרחי של גבול מרחבי-הגדוד, הופנה הכוח לגזרתו המערבית — לקו לוביה-סג'רה-הזבחי-תבור. הכפר הערבי סג'רה — ממערב, ולוביה הרצחנית — מצפון-מזרח שמדו על סג'רה היהודית והיו בחזקת איום רציני ומתמיד לגביה ולגבי שאר ישובינו הדלילים בתחומי הגליל-התחתון. שני כפרים ערביים אלו נתבססו על עורף חזק ועשיר-אובלוסיה אשר רמתה ה"מוראלית" היתה גבוהה ביותר בדרך כלל, ואשר נתחזקה עוד יותר בעקבות נצחונותיהם הקודמים, בפגיעותיהם, בשיירות עבריות לטבריה ולגליל ובהתקפתם הרצחנית על אנשי בית-קשת.

לאחר שיקול יחסי-הכוחות בגזרה, הוחלט להצטמצם באופן ארעי בכיבוש סג'רה הערבית, ובאותו זמן עצמו לפשוט בממדים גדולים על שבט הזבחים המפורסם וכן להטריד ולרתק את לוביה ריתוק קשה.

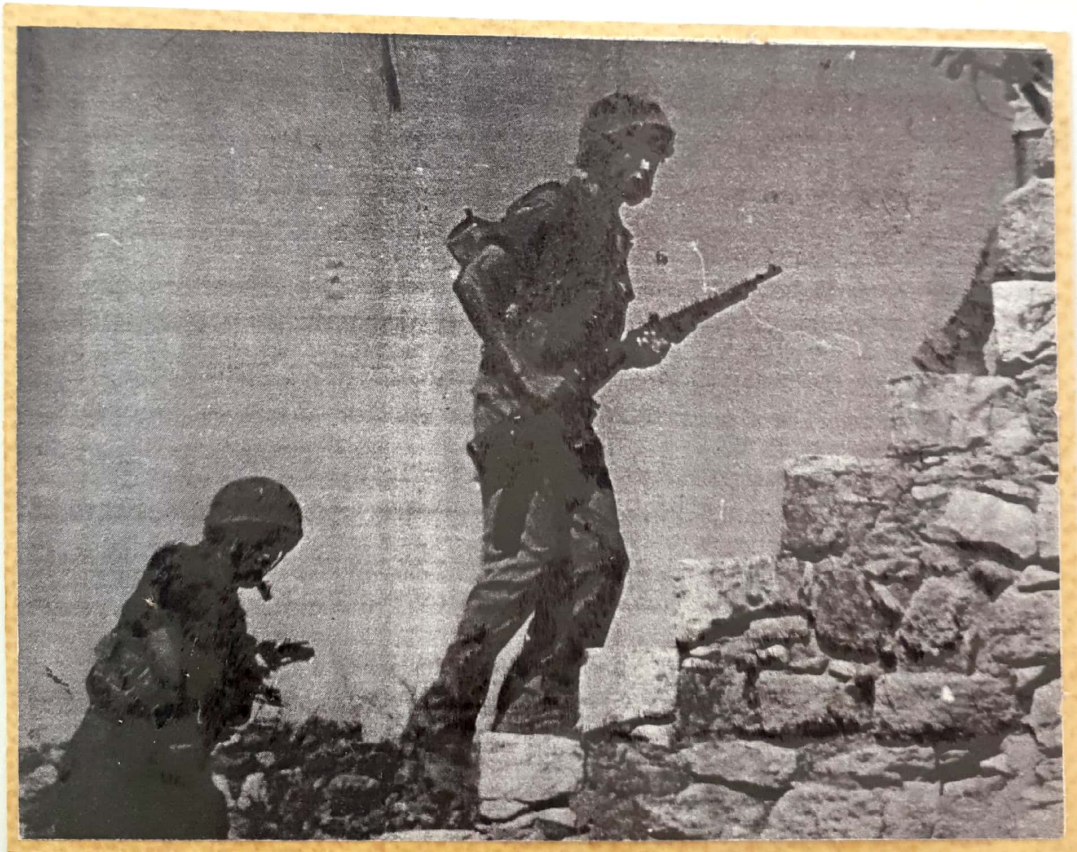
הכפר הערבי סג'רה, אשר בתיו הקיצוניים נגעו ממש בבתי סג'רה העברית, היה מוגן יפה. נוסף ללוחמים בני המקום חנו בכפר גם כוחות מתנדבים מן החוץ. שבט הזבחים, שהיה מפוזר על פני שלוחות התבור, היה קרי-הגנה טבעי מצויץ בפני כל נסיון חדירה שלנו לעומק תחומי גזרת. ואלו לוביה ישבה על אם הדרך כשהיא חולשת על נתיבי התחבורה לגליל ולטבריה. אולם באותה שעה דלים היינו בכוחות, וכיבושה היה למעלה מיכולתנו.

הגנת סגרה

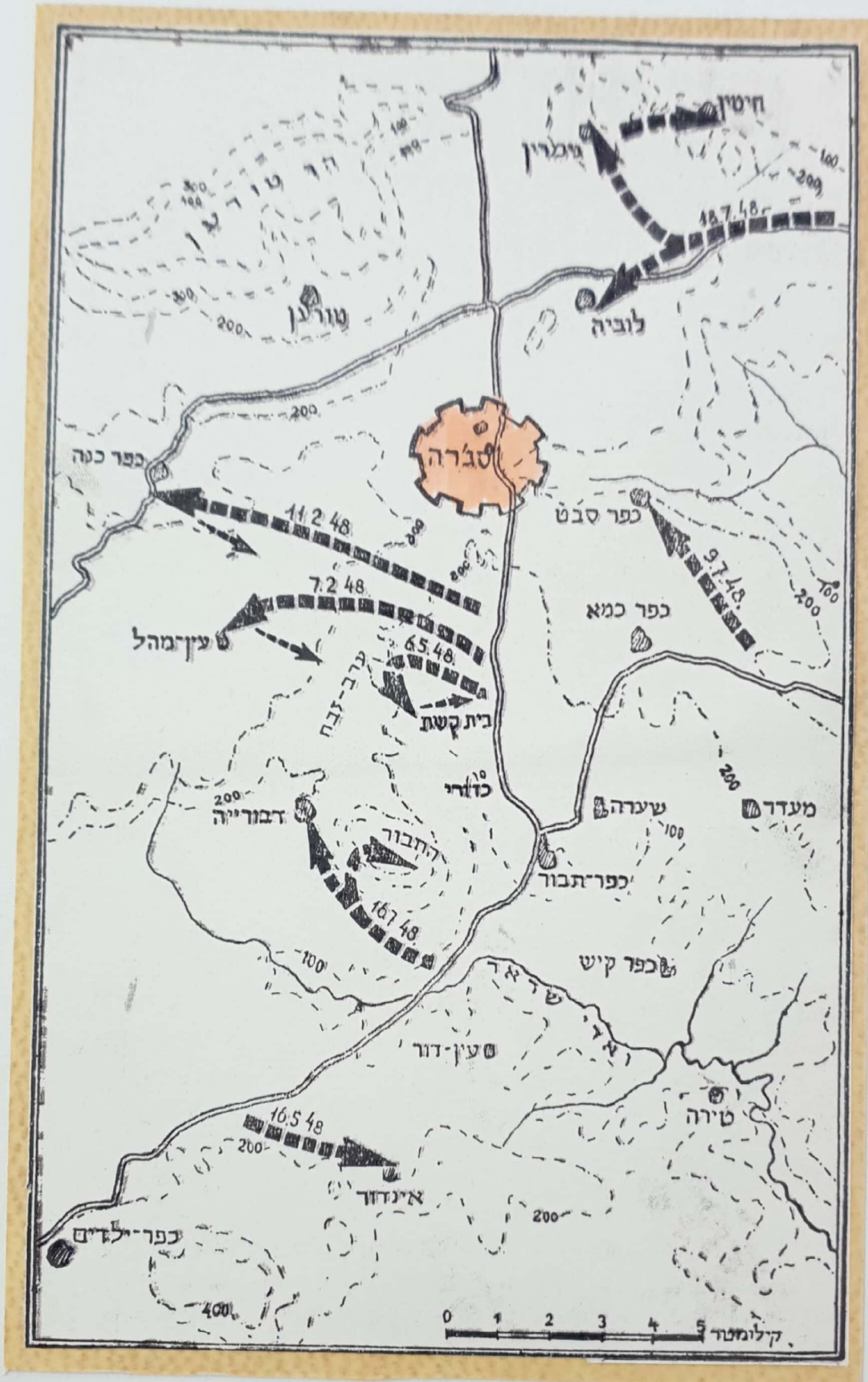
לא עבר זמן רב מומן ששתי המחלקות עזבו את השכונה המבודדת שמזרזם ללוביה. ונסוגו לעבר סגרה. והרעשת תותחיים ומרגמות שהחלה עם בוקר, עם הכנס ה"הפוגה" לתוקפה, בישרה מתקפת אויב גדולה הממשמשת ובאה על המושבה. הכוחות שנמצאו במושבה היו בעיקרם חן הרזרבה של גדוד "דרור" – שתי יחידות טיי"רניס, שרובם לא נתנסה עדין בקרב, יחידה מ"ברק" ופלוגה מ"כרמלי" – תגבורת שהועקה לעזרת תוקפי לוביה.

חיל"קאוקגיי נמצא אותה שעה בגליל-המרכזי, בכונה לתקוף על הציד מראר – מגדל את צואר-ה"בבקבוק" הדק שהחזקנו בו בבקעת גינוסר, התקפה זו צריכה היתה לבוא בתיאום עם התקפת הטוריס בגזרת משמר-הירדן ומטרתה היתה לנתק, לקראת ה"הפוגה", את הגליל-העליון המזרחי על ידי שתי זרועות מלקחים..

בהיסח-מה: שיבשה, התקפת כוחותינו על לוביה את לוח-הזמנים של המבצע המתואם, וקאוקגיי ביכר, עלי-כן, לנצל את כשלונו בלוביה כדי להטיל את כל כובד-מחצו בגזרה זו ולהשיג לעצמו שני הישגים עיקריים: (א) הרחקת האיום מצומת מסכנה-עילבון, העורק החפשי היחידי שהיה ברשותו והוביל לנצרת. (ב) ביצוע משימת-הניתוק, שהועיד לעצמו, ע"י פריצה למישור רמת-התבור, כדי לנתק את הכביש היחידי שעמד לרשותנו והוביל מן העמק לגליל, בקרבת כפר-כמא הצירקסית.

מפת הקרב

פקודות יום

מ.ב.49

פקודה מעולה מט.

ע"פ ספר
טוראן חכור סכריה
1220.000
מרטס מצורף.

חז"ל אצ"כ בכפר לוביה סוגה כמא סאוא לוחסיים.
 חז"ל סאורגן למגנה צינח: רג"ס, סספר סקלקיים וסחי סכונגה.
 במסקנה סוצבם סכונגה וי"ס בחוכה סחלקה חיל רגליים. הגבורה
 קלוגה לתגיע סנגרה, כפר קנה, עין סחל וצרייגה. וכן סכוון
 צגון בעיקר סככר סראר, לפי חיד"עוה אין כרסוח סאויב,
 סטוריגים וכמו כן אין כרסוחו סרגסוח. חוסכי לוביה נחסביים
 ללוחסיים סובים עם כי י"ס לחסוב כי הם וועועו עיי סג"גו
 מצבאיים ונמצאים כפאר סג"י חקפת עליהם.
כוחותיו: 5 מחלקות סגדוד דרג"ס, 3 מחלקות סגדוד ברק. ציודם לפי
 חסון. סצורף נסק ססייעו 4 סכונום, 4 סרגסוח 3, צבם חוחחיים.
 סצורף אוירון לתרעט סוקסמה. סצורפים 3 סצוריגים.
חסרונ: לכבוך אה סכפר ולהחנס בו, לחה אה הדרך ססחח"מבריה להנועה.
האיפה: בסיוע סרגסוח 8, חוחחיים (סאורגן) יחטו 5 מחלקות חיל
 חיל רגלי, בצורף 2 סכונום וי"ס סיסים, אה חסלטיים דרגסיים
 לכפר. 2 סצוריגים בצורף סכונגה יחטו (ח חכביס נצרה"לוביה,
 (חכביס יסוקס סבעוד לילה). יחר ססאוריגים יחדו לכפר סכוון
 סכריה. סכפר לוביה יהיה נחון באופן ססכיד בא"ס חוחחיה.
 אנסק ססייע יחטו גם יח חכביס סראר"לוביה.
סנחלה: כל לוחם סקבל אוכל ל"ג ארוחות. חחנה קורה רישונה עם סרווא
 סחיה כסג"רה. נקודה אפוף מצועים סכוסנה סטרסס. העברה סצוע
 חקט עיי סכוניה.
ס רג: קטר אלחופי יקוים בין סטה ספעולה, חיל חרגלים וססאוריגים
 חקטר בין סמחלקות יחיה עיי סכסירי אלחופ סכויים.
 קטר נוסף עיי רססוח.

סגרה

10. 6. 48

סמונס חיים
קידו יעקב
פינקוביץ א

גערסקי י. ש.
פינקס זישה
פלוסונסקי פ

יעקב מישה
נדלר א
ליובסקי יעקב

ליבוביץ מ. א.
יונה לייך יוסף
יחיאלי צבי

פשיגורסקי מ.
נורטמן ש.
ישראל זב

חמילבסקי יעקב בירנברג בן ציון

11. 6. 48

נחיבי מתניה מוריס ישעיהו ליכטר דיכרד ריאב שמשון

13. 6. 48

דושניצקי צבי

15. 6. 48

שוץ מרסל

9. 7. 48

כהן נחמן צ. ליכטנשטיין אפרים וולק מרס

10. 7. 48

גורביץ שלמה בלומנזון מ. בושרי שלום
קלינגר יעקב פלונסקי מ. שטרן שמשון וילינג דוד

11. 7. 48

אויזן מאיר מזרחי ז. י. יורדן פרוץ
שטיינברג ד. פירסט יואל

12. 7. 48

ליפסקר א. ל. יעקב מישה וולף צבי
נבאז אברהם מאירוב גור

14. 7. 48

לתובסקי זאב

סכרי (פולין) א תלל. כולקא 24 כחא

תום הכנסת תשל"ח

א. יתן (מחזורי האצות) בע"א - ילגם
ב. צל - ולכרץ אסלרה א באוקד 7
ג. צל 24 חטיב - כרמלי

כא לורה אסה זו קלע הלא פני עמא רח
א אסויס אאתק אורו - החלל לל, א
תלורה נתמנה אריגו - א הדמ - הלכה
החוק הרצונה הרצון אחול -

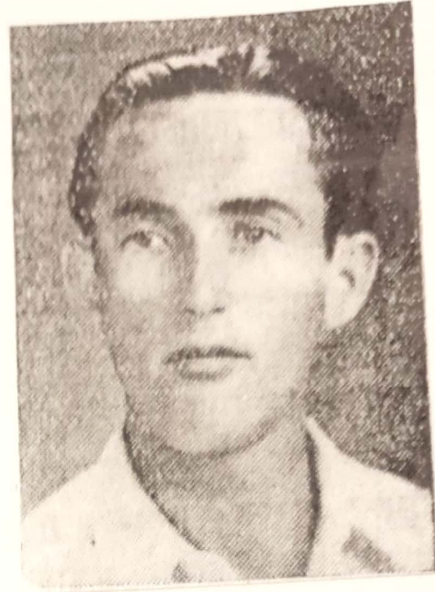
הבחנה זו (כ) בקרוב - אלו סדרה
י"ן 1948

עמא רב הולקע אסויס הכר"פ. תל אביב
צניק אכנה אלק הקלוא, אנה לזלי און
אמר לזי צמל - או אנה לבינה א -
הבחנה אדרובי

בתורה בלב אכרם או ימל אמתן ארז
תבא זו אסכר אחיה חטיב - און אכחור
האמור בתורה אבגן - האלכה סדרה
חייב און רבא אומא, אמרם צופ ארמא
בהקרה חנה

ילנקיה - יקר

אבניו - 1989

**ת.נ.צ.ב.ה.
נורטמן שמואל
1921-1948**

...אך נצבאר את כולם
את יפה הבגרות והתאור
כי רעות שכבאת, לעולם
לא תתקן את לבנו לשכוח.
אדבה מקודשת בדם
את תשובי בנינו לפרוח.

חיים גלי

עיר בו נולד שמואל ז"ל

רפובליקת פולין היא מדינה במרכז אירופה, הגובלת בגרמניה במערב, בצ'כיה ובסלובקיה בדרום, באוקראינה ובבלארוס במזרח ובליטא, ברוסיה (מחוז קלינינגרד) וביים הבלטי בצפון.

המדינה הפולנית נוסדה לפני יותר מ-1000 שנים תחת שושלת פיאסט, והגיעה לתור הזהב שלה לקראת סוף המאה ה-16 תחת השושלת היג'ילונית, כאשר פולין הייתה אחת המדינות העשירות והחזקות ביותר באירופה. ב-3 במאי 1791 הסיים (הבית התחתון של הפרלמנט) של ברית פולין-ליטא הצביע עבור קבלת חוקת מאי לפולין, החוקה הראשונה הכתובה באירופה והשנייה בעולם אחרי חוקת ארצות הברית. זמן קצר לאחר מכן, חדלה פולין מלהתקיים, לאחר שחולקה על ידי שכנותיה: האימפריה הרוסית, אוסטריה ופרוסיה.

פולין קיבלה את עצמאותה מחדש ב-1918 לאחר חתימתו של חוזה ורסאי. תקופה זו בתולדותיה של פולין נקראת הרפובליקה השנייה של פולין. בשנת 1939 פלשה גרמניה הנאצית לפולין וכבשה אותה, במהלך שפתח את מלחמת העולם השנייה שבסופה הפכה פולין למדינת חסות של ברית המועצות. ב-1989, בבחירות החופשיות למחצה הראשונות מאז מלחמת העולם השנייה, השתתפה תנועת סולידריות אשר הנחילה תבוסה למפלגה הקומוניסטית. תקופה זו בתולדותיה של פולין נקראת הרפובליקה השלישית של פולין. בשנת 1997 נכתבה חוקה חדשה, ב-1999 הפכה פולין לחברה רשמית בברית נאט"ו וב-2004 הצטרפה המדינה לאיחוד האירופי.

